

VOIESOE SI VEI PUTE

PE ANU	CAPIT.	DIST.
PE ANU	48	58
PE SESE LUNI.	24	29
PE TREI LUNI.	12	15
PE CA LUNA.	5	6

UNU EXEMPLARU 24 BANI
PENTRU PARIS PE TRIMESTRU FR. 20.
PENTRU AUSTRIA. FIOR. 10 VAL. AUST.

ROMANULU

Articolele trimise și nepublicate se vorî arde. — Redactoru răspunzătoru **Eugenul Carada.**

LUMINEZA-TE SI VEI FI

PENTRU ABONAMENTE, ANUNCIURI SI RECLAME A SE ADRESA IN BUCURESTI, LA ADMINISTRATIUNEA ZIARULUI
IN DISTRICTE LA CORRESPONDINTI DIARIULUI SI PRIN POSTA. — LA PARIS LA D. DARVAS-HALLEGRAIN RUE DP. L'ANCIENNE COMEDIE, NO. 5.
ANUNCIURILE
LINIA DE 80 LITERE. 40 BANI
INSERTIUNI SI RECLAME, LINIA 2 LNI NOU

SERVITIU TELEGRAFICU ALU ROMANULUI.

PARIS, 27 Februariu. *Constituționalul* impută ziariilor din București oatacă puterile străine și mai cu seamă pe Franța, care-a Principatele Dunărene fi dătorescu a lorî autonomie. Elu adoga că puterile neputente permite ca tratatele încheiate se sîa rupte, după voința partitilor revoluționare, prevestind pe guvernele din București și Belgrad de pericolele acestorî manopere, este convinsu că puterile vorî stăruî în politica lorî înțeleptă și prevedetore fără se lăsa se se rătăcescă prin declarațiile foilorî demagogice din București și din Belgrad.

(Serviciul privatul al „Monitorului.”)

PARIS, 13 Februariu. — Corpul legislativ s'a amânatu pînă luni. *Jurnalul de Petersburg* publică raportul vice-amiralului Butakoff în privința înțetinerii cu Ali-pașa, Huseim-pașa, amiralele Ibrahim-pașa; câte-și trei declară că n'au datu credința la aserțiunile ziariilor cum-că flota rusescă ar fi datu ajutoru materiale insurginilor din Candia, și recunoscu că aste alegări s'unt curate invențiuni. *Ziariul de Petersburg* speră că tote țările imparțiale vorî reproduce acelu raportu.

Bucuresci 16 Pauraru.

Carî se sîa acele diarie demagogice, din Bucuresci, cari atacă puterile și mai cu seamă pe Franța? Toți sciu că nu este nici unulu și prin urmare calomnia fiindu constatată, ori-cine înțelege că ș'acastă calomniă provine totu din aceea-și sorginî din care au eșitî tote celelalte. Spră a se lămuri și mai bine cei cari nu s'unt încă pe deplin luminați în această cestiune, se dămîu seamă aci despre cele ce scriau, acumî câte-va zile, ziariul din Viena *Presa*:

„Guvernul român n'are uă politică a sea independinte și nici că pôte avè una; elu se conduce ađi de interesele Franciei și mîne d'ale Rusiei și servesc de instrumentu intrigilor diplomatice și conspirațiilor;” apoi afirmă că, pe cîndu guvernul român se erige ca guvern democratic, elu s'asociază cu partia moscovită.

Ziariul *Terra* în No. seŭ de ađi dice:

„Ni s'asigură că într'uă reuniune care s'a făcutu în zilele aceste la Otelul Concordia, d. Ion Brătianu

ar fi espusu motivele schimbării *dumisale* în privința politice străine; c'ar fi disu că Imperatorele Napoleone III, în întvederea sea la Salzburg cu Imperatorele Austriei, ar fi promis u acestui-a d'a-i ceda România, și că pentru această ministeriul actualu a ABANDONATU POLITICA FRANCESE ȘI SA ARUNCATU IN BRACIELE RUSIEI.”

Acumî că vechuramî calomniele ce se transmit Presii străine, precumî și modul u cu care ziariul *Terra* servesc adevărul și interesele României, se punemî aci mai pe largu cele ce a disu la 20 Februariu, ziariul din Viena *Presa*, și cumî i-a respuns u unu ziariu străin, ziariul din Viena *Zukunft*, din 21 Februariu:

„*Presa* în No. 46 a.c. publică în colonele jurnalului seŭ unu articlu intitulatu: „Situatiunea în Oriente,” în care vorbindu și despre România, se aventă pe teramul invențiilor calomniilor și prin urmare corespondințele seŭ, departe de a fi adevărate, s'unt mai pučinu decătî nule.

„*Presa*, dice curat și lămurit, cumcă guvernul român n'are uă politică a sea independinte, și nici că pôte avè, ci că se conduce astăđi de interesele Franciei și mîne de a le Rusiei și servă de instrumentu intrigilor diplomatice și conspirațiilor;” apoi afirmă, că pe cîndu guvernul român se erige ca guvern democratic, elu se asociază cu partitulu moscovit! Intru cătî jocul intrigilor lui Brătianu, cunoscutu seŭ necunoscutu țerei (României) vorî corespunde la interesele țerei după cumî va se ne facă a crede Brătianu ministru este uă cestiune la care n'amî avè cea mai mică dificultate a raspunde. Principele Carol pare astăđi a fi intimidat prin coalițiunea occidentală, cea-a ce ne face a crede că și pozițiunea ministeriului Brătianu este mai aprôpe de cãdere, decătî de realizarea vaselor seŭ proiecte de uă mare putere.”

„Protestămî contra acestei incorecte și nedemne afirmațiuni.

„România își are uă politică a sea proprie, independintă și națională după cumî a avutu-o totu-

de-una, după cumî o va avè și în viitoru, uă politică pe care i-o dicteză pozițiunea sea geografică și trecutul seŭ istoricu. România nu va avè nici udată trebuința d'a se arunca în brațele unei puteri străine pe cătî timpî ea are și urmèză se albă uă politică a sea proprie, națională, tradițională.

„România cunoscè pre bine pe amicî și pe inamicî seŭ, scie a și manifesta simpatiile seŭe pentru amicî, și cumî are se se compôrte faciă cu inimicî seŭ.

„România și-a alesu teramul libertăților și a dreptății, și va urma pe această cale, condusă de simptirile seŭe la viitorul seŭ, condusă de interesul cel u are la fericirea poporului român. Ori-ce voiesce Ea, declară pe faciă căci are și curagiul și puterea de a și esecuta voința.

Presa afirmă că guvernul actualu nu este democratic; eŭ așit dori se mi se spună, cumî înțelege *Presa* democratismul? Care este concepțulu *Presii* despre democratism? Ore unu bărbat, care luptă pentru popor, care își sacrifică avere și viață, mănăncă amara pâne a esiliului pentru binele poporului, este seŭ nu unu democrat în înțelesul cel u mai nobile alu cuvântulu? Și cată a se sci, că atătî membrî guvernulu, cătî și capî partiei liberale din România, au trecut prin tote aceste amare încercări; mai mult încă, acestî apostoli ai libertăților române, au fost în totă viața lorî consecinți. Ei s'unt acei cari au pus în practică, punctualmente, principiile proclamate de dñșil la 1848 și au remas credincioși a celorl principi. *Presa* pôte fi bine încredințată, cumcă numai acestî bărbați s'unt capabil a conduce destinele țerei, la limanul fericirii și a mării române! Repetimî că politica actualu guvern român, nu este nici politică intrigilor nici a conspirațiilor, ci uă politică francă, leală, națională, indicată de legile naturei și ale progresulu unu popor. In cătî despre aprecierile *Presii*, ne pare forțe reu că n'au pututu-o satisfice nici manifestațiunile Domnitorulu Carol și nici declarațiunile ministeriului de interne Brătianu, și că fi mai place a da creșemētî in-

vențiilor reu voitore și calomniilor culesc din lămuririle corespondintelui seŭ.”

Monitorul francesu (de sera) de la 19 Februariu, s'aretă desful de satisfăcutu de declarațiile cabinetulu român, și dice, că „puterile au datu cu prodigalitate României, semne de bună-voință și de interes, și că-cumî e rândul acestei țere d'a justifica speranțele ce s'a pus în spiritulu seŭ de moderațiune și de înțelepciune.”

SCIRI DIN AFARĂ.

Berlin 18 Februariu.

Camera signorilor. — Camera adoptă cu 128 contra 14 și n' terminî proiectulu votat de Camera deputaților, legea privitore la fondul provincialu hanovrianu.

Se discută tratatele încheiate cu principi deposedați.

Ministerul de finace cere adoptarea proiectulu.

„Guvernul, dice ministerul, se crede dator a esecuta cu lealitate tratatele, însă pentru această nu încheie ochi asupra machinațiilor ce se uneltescu la Sletzing. Esplacări s'unt preschimbate asupra acestei cestiuni, pentru momentu nu me potu esprima mai categoricu asupra acestui subiectu. Dacă, după promulgarea legei, agitările ar u urma, Prusia sar u vedea silită a secestra din nou a-vera regelu George, și d'a suspende ori ce plată pînă cîndu cea laltă parte contractantă se va decide a ținea totu atăt de leală ca și noi îngăgiamintele seŭe.” (Aprobări).

In urma acestei declarații a ministerulu, proiectulu de lege a fost adoptat în unanimitate.

Viena, 19 Februariu.

Ieri fostul rege de Hanovra, a dat uă serbare ospelor seŭ hanovriani. Elu a purtat unu toastu camî în termenî următor:

„Vă mulțamescu cați venitî se asistați la astă serbare de familie. Presința d-vostă aci este semnul legăturilor de unire cari esistu între dinastia guelfă și poporul Hanovrianu. Am convicțiunea că me voi înțorce uă dată în Hanovra ca monarcu independinte, și strămoșii mei au trebuit uă dinioră seși părăsescă țera, cu tote aste ei sau întorsu, ș'au găsit regatul guelfu măritu. Acestă împrejurare providențială me autoriză a crede că me voi reintorțe și eŭ în calitate de monarcu liber și independinte. Beu pentru Hanovra și pentru curanda noastră reintorcere în regatul Guelfu.”

Insemnă astă stranie comedie? strigă ea; ce-mi ceri tu prosternată astu-fel?

Unchiul meu, viindu spre noi, mă ardică cu vioiciune.

— Sui-te în camera d-tale și te gîndesc. Afară de acesta d-ta esti liberă... dar ai datorie a cerceta cu lealitate daca urmesî bine încelând speranțele nostre și riscând fericirea vieții dumitale.

Nu sciu cumî me aflîu în camera mea. In desordinea cugetării mele, nu mai aveam conștiința de mișcările mele nici de obiectele esteriore. Eram sfărămată... Era dar adeverat că-l iubeam, pe dînsul pe bărbatul Mariane, alu santei femei care mi arăta atăta tandreă! Ei ce! me încelasem pînă n'racea dî... otrava mortale îmi corumpese inima picătură cu picătură, și cuntejasem se îmbrășesem pe aceia ce trădamul. Mă înspăimental.

— Ei bine! mi gisei printr'uă mișcare spontană, se mergu la aceea pe care o ofensu, se mă acusu la piciorle ei.

Dar uă grăză nelinvinsă mă opri; cugețam la durerea fără margini ce eram se-îcauzes. Trebuia ore prin desperarea ei se-mi spasescu crima mea? Urindu-mă însă-mi, încopui a plange, implorând pe Dumnezeu cu căldură, și cerendu-i ajutoru și pietate.

La acestu banchetu n'au asistat de cătî hanovriani.

Florenza, 18 Februariu.

Ministeriul Italianu a luat uă mesură în adevăr politică: oficiarii ce fuseseră supuși la pedepse disciplinare pentru cău fost luat parte la diferitele mișcări în cestiunea romană, au fost grațiați. Elu a readmis încă în cadrele armatei și cu rangul lor, pe oficiarii cari domisionaseră spre a lua serviciu în corpul garibaldianu.

Florenza, 18 Februariu.

In Camera deputaților urmèză discuțiunea asupra bugetulu ministeriului de finace.

Ministerul de finace ie cuvântul asupra capitulu relativ la banca naționale și asupra raporturilor acestei instituțiuni cu guvernul.

D. Alessandro Rossi se pronunță contra cursulu silitu. Elu propune unu împrumut silitu de 378 de milioane de franci pentru a plăti banca, ș'a suprima cursul silitu; invită pe ministru a presinta unu proiect în acestu sens.

Ministerul de finace consimpte a propune unu proiect în acestu sens, dar după ca va esamina tote mișlocele propuse.

ISTORIA TOLERANTEI RELIGIOSE IN ROMANIA. 1)

VI.

Armenii.

Ritul armên u pôte considera mai multu ca uă sectă eșită din biserică ortodocșă, decătî ca uă confesiune deosebită. Estrema rigurositate a postulu, obiceiul de a celebra Crăciunul în aceea-și dî cu Apă-boteză, și altele de această natură, s'unt nisce diferențe pre secundare pentru a constitui distincțiunea unei eclesie. Și totu-și Grecii au manifestat totu deuna despreț și chiar ură contra religiunii Armenilor, mergend u calomnia pînă acolo, încătî se impute aceste pacnice și industriose naționalități scandalul de a adora pe unu căne.2)

Este de mirare, că pînă și străbunî nostrî, atăt de moderați în tote celelalte privințe, nu se pu-

1) A vedè No. de la 28 Ianuarî, 4, 6, 8, 10, 13 și 15 Februariu.

2) *Hudobașev, Monumentele istorice ale religiei armene.* (rusesce); Petersburg, 1847, p. 150—152, 207—209.

In mișlocul durerilor mele, o idee mi se arată, imperioasă: Trebu se plec, mi gisei ca inspirată, se plec în secretu ca unu hoțu care fuge, se plec încercat de re-proșu, de ingratiitudine și de nebulie, dar fără ca Mariana se se îndoiască, să-și pîrdă vre-o iluziune, se-și pôtă bănu pe acela care speru, n'are nici o cunescința de nedemna mea pasiune. Se me acuse numai de lașă mea părăsire și se me uite.

Juneja are desperări proporționate cu vigoarea ei; durerea mea fu mare și fără margini. Șafară de aceasta ce consolatiune aș putea accepta? Singura mea speranță era fuga și despărțirea de totu ce iubeam.

La ora prânțulu, me scusai că nu me potu coborî. Doctorul și o damă din vecinătate erau acolo. Mariana nu putu lipsi de cătî unu minutu ca se urce la mine. Eram așa de palidă, în cătî, în generoșă sa milă, ea nu me întrebă nimic ci me strănse la stul ei.

— Măine, draga mea copilă, mi voi spune totu, nu e așa? Dumnezeu se te lumine și se te bine-cuvintese!

După ce remasei singură, chlemându-mi în ajutor totă energia, căutai mișlocul de a părăsi fără scandalu această casă. Dar fără a me da de smintită sau culpabilă, cum

FOITIA ROMANULUI.

LUIA. 1)

Era așa de multu timp de cîndu numai cutesam a-lu privi, în cătî nu putiu resista acestei plăceri, sciindu-mă ascunsă dupe ferestră. Era cu capul gol, vîntulu i sbura părul și-i descoperea larga sa frunte; marî seŭ ochi erau tristi, nalta sa talie părea încovoiată. Ce cugetare-lu ocupa ore atătî de multu?

— D. de Blairac e totu aici? întrebă mătușă-mea; eramu sigură că o se vie la Daniel.

Acesta intră pe cîndu i se pronunța numele.

— Ași voi se-și vorbesc, Mariano dice elu.

Me sculai, cîndu elu adăogă:

— Ori-cumî, e mai bine se fi față, Luiso; rămăi dar.

Elu se trânti pe unu fotoliu și eŭ me așegaiu lêngă mătușă-mea. Se făcu unu minutu tăcere, pe urmă elu gise cu unu tonu curat și ferm, întorcendu-se către femeia sa:

— Vorbii cu D. de Blairac, care, înaintea visitei mumei seŭe, dorea se ale dacă i se priimesce cererea. Eŭ i-am respuns în numele d-tale și alu meŭ, că persoana, fa-

milia, caracterul și starea sa, îl facu a fi uă partidă convenabilă pentru nepota noastră. Acestă e și părerea dumitale, nu e așa? Bine voesce dar a întreba și pe aceia, pe care acesta o interesă mai multu dacă e și părerea ei. Voiesce ea se acorde mâna sa a-cestui june?

— Raspund de densă și priimescu! strigă Mariana plină de bucurie. Ei bine! dragă, am ghicitu totu, și amorul teŭ și palu lui. Vorbesce, raspunde, ăi famosul Da! pe care te rogă se-lu dici.

Îmi fu frică de durerea mea și de bucuria ei; reținulu refuzul gata a-mi scăpa dupe buse. „Nici uă dată!” eram se strigî; dar cu ochi fixați pe obraji rodioși ai mătușei mele, tremuram și tăcut.

— Nu mai umbra cu prefaceri false și cu silițiuni copilăresci, urmă Mariana; spune curat că ești fericit; vorbesce înaintea lui Daniel, a cărnî afecțiune pentru tine e cătî și a mea. Bine ț-am disu eŭ că întristare ta va trece, și că amorul ț'causa suferința. In singurătatea în care sănătatea mea te ține, cumî n'ai fi iubit ore pe acestu june inteligent și bun?

Cu cătî cea vorbea cu atăt eŭ sufeream mai multu. Ași fi murit mai bine de cătî se fi pronunțat unu singuru cuvânt. De-

concertată de tăcerea mea, surprinsă de dureroșă mea turburare:

— Ce ai, gise ea? Ce însemnă acestu aer neliniscit?

Unchiul meu luă parola.

— Lasă copila se-și mai revie pucin; a-și angalia cine-va viața e lucru grav, chiar cîndu pare a fi fericit. Pôte ca Luisa preferă a vorbi numai cu dumniata, care respinși pe muma sa... Numai dici de cătî unu euvânt: cel u cere în cășatorle are simpatiile nostre, e unu omu onest și demn de densă. Cred că dupe ce se va gîndi bine, Luisa va fi de părerea noastră.

Emoțiunea vocei seŭe mă turbură. Mi-ardicalu ochi către dînsul cumî se imploră Dumnezeu. Elu era aprôpe se esă, dar veștî alterațiunea feciei seŭe, frumoșă sa privire fermă și tristă ca unu paloșu ce strepunge inima. La această vedere, fui luminată. Simțiu, vai! că pe dînsul îl iubeam...

Prima mea mișcare fu de a fugi; tremuram din capu pînă în piciorle; unu vîltu mi se puse pe ochi. Atunci, cãdend în genunchi înaintea mătușei mele, îmi împreunai mâinele ca spre rugăciune.

— Dar, pentru numele lui Dumnezeu, ce

(1) A vedè No. de la 3—4, 5—6 7 și 9 12—13 și 15 Februariu.

tău stepăni de un fel de necazuri contra Armenilor, motivat pe de o parte prin viața posomorâtă și ascunsă a acestui popor, pe de alta prin avuțiile lui, în fine, prin fabulele ce le inventeză totuși de una învidia și le mănține misterialul. „Armenul plătesce globă,” dice cu ironie un vechiu proverb, „eră templul armenesc se numește în limba noastră vulgară nu „biserică,” ci „capisce,” ca și același al idoltrilor.

A fost un principe moldoveșcu, camușmintu, însă Român de origine, anume Ștefan Rareșu, carele merse și mai departe, comitând în privința religiei celei mai neofensive unicul act de netoleranță, menționat în cronicile noastre: „pre Armeni, pre unii de bună „voie, cu jurințe și cu daruri îm- „plându, pre alții cu sila i-a bo- „tezată.” 1) Șapoi ce este și mai curios, tocmai acestu persecutor iubiă uă Armencă, cu care avu un fiu, anume pe celebrul mai în urmă Ionu-vodă celu Cumplitu, încatu însăși gona contra ritulu armenesc s'arū pute esplica, pe base psihologice, dacă nu prin caracterul nebnatecū al principelui, atunci prin fanatismul unei amante convertite la ortodocși.

Lăsându la uă parte acēstă singură excepțiune de totu extravaganță, generalitatea istoriei române ne arētă pe Armeni, deși persiflați ore-cumū în unele nevinovate idioșime ale limbei noastre, totu-și în faptă prosperându și forte mulțamiți pe țerū Dunării, unde ei se stabiliau mai cu preferință în Moldova, ce le venia mai aproape decât Ţera Românească în calea lor din Oriente.

Biserica armēnă din Iași a fost fundată în anul 1395, erū acea din Botoșani încă în 1350, adecă înainte de așia numita descălecure a lui Dragoșu. 2) Pe la 1418, sub Alesandru celu Bunu, alte 3000 de familie armene, alungate din patriă prin uă invasiune persiană, se aședărară totu în Moldova, distribuindu-se mai cu sēmă în orașele Sucēva, Hotinū, Botoșani, Dorohoiu, Vasluiū, Galați și Iași. 3) Este în-

1) Urechii, t. 1, p. 174. — Totu de acēstă vorbesce Kazy, *Historia Hungariae*, Tyrnaviae, 1737, t. 3, p. 80, intrun pasagiū, pe care Gebhardi, Engel, etc. nu pū înțelesu, aplicându-l către Bogdanu Lăpușianulu.

2) Soutzo, *Notions statistiques sur la Moldavie*, p. 53.

3) Pray, *Dissertationes historico-criticae*, Vindob. 1775, p. 170. — Wolf, *Beschreib. des Moldau*, t. 2, p. 60.

așu fi putut esplica acēstă otărire ce-mi venise do dată? Se vorbesce de vocațiune? Se mintu fără speranță de a convinge? Se iaū ehiarū pe Dumneđu ca pe mască alu nebunilotu mele? Ce espiatiune teribilă ar fi acēstă durerōsă și sacrilige comedie! Și cu tōte acestea nici unu altu mișloc nu-mi venea în minte. Să fugū în secretu și fără a preveni pe nimeni era imposibilu, și unde să-mi găsescū adăpostu?

Mi adusei aminte de unu arendarū căruia-l făcusem unu mare serviciū, și care-mi păstra o viue recunoștință; elū avea o căruță cu unu calu cu care se ducea la țarguriile vecine. Me dusei la dānsulu, protestāndu că am se facu o vizită neapărată la monastirea mea, otăritu se plecū prea de dimineață, ca se nu fiu văđut de nimeni și reținut. Ii spusei că, ca să nu desceptu pe mātusa mea, vreamū ca trāsura să me ascepte la pōrta parcului. Totulu fiindu convenitū pentru a doua zi, me întorsei fără ca lipsa mea se se fi băgat de sēmă, și asceptaiū.

Încă o zi de petrecutū sūb acēstū acoperemāntu bine-cuvenatū. O! penibile di! Cātū me atașasem de acēstă locuință! Câte ore dulci petrecusem aici! Ele-mi veniă grāmădă în memorie, intăritāndu-mi tandre-

vederatū, că acēstă nouă coloniă nu și-arū fi îndreptatū pașil spre România, se n'o fi precesū buna primire, pe care o avuseseră deja coreligionariū lorū ceī stabiliți de mai nainte.

În adevēru, însă-și fontēnele istorice ale Armenilor ne arētă între anū 1415—1445 unu vlădică alū lorū în Moldova, anume Avedicu, 1) erū peste unu secolū și jumătate, acēstū episcopatu eterodocșū avea în fruntea sea pe unulu numitū Iōnū, a căruia reședință era în Sucēva, adecă chiarū în antica capitală a Moldovei. 2) Totu acolo pe la mișloculu secolulu XIV unu Armēnu edifică uă monastire în numele Sāntulu Aextie, în partea occidentală a orașulu, unde se conserva pînă mai dē-unăđi uă pētră sepulcrală cu inscripțiunea: „aci zace Agopșa, fundatorulu acestu locașu în anul 1551.” 3) Pe la 1600 Bogdanu Donovacu zidi erāși în Sucēva. În numele Prē-curatei Feciore Maria, uă altă monastire, pe care o gāsīmū în flōre încă în 1707. 4) În facia unorū asemeni fapte, estrase din monumentele armene proprie, erū nu ale noastre, este imposibile de a se mai îndoi cine-va despre mārimea toleranței religioșe a Romānilorū pentru acēstū ritū în cursu de mai bine de cincī secolū!

Urmātorulu documentū din 1669, aflātorū în originalū în Archivulu Statulu din Bucuresci, pachetulu monastiriū Golia, va servi a mai complecta conclusiunea de mai susū basatā exclusivamente pe izvōre istorice esterne:

„Adecă eū Chirilă, șoltuzulu ar- „menescū de țergū de Sucēvā, și cu „feciorulu meu cu Drāghici, scriemū „și mārurisimū cu cestū adevēratū „zapisū alū nostru, de nime ne- „voitū nici asupriți, ci de a noastră „bună voie, amū vëndutū a nōs- „trā drēptā ocinā și moșiā, uă falce „de viā la țergū la Cotnarū în dē- „lulū Māndru, între via lu Ivanū „potropopulu armenescū din josū și „între via lu Marco armēnulu din „susū, care falce de viā ne-aū fostū „nouē moșiā de la moșii nostri și „de la pārinții nostri, acēsta o amū „vëndutū noi pārintelui Macarie e- „gumenulu de la sānta monastire „de la Golia de țergū de Iași, dreptū „cincī-deci de lei bātūți, și ne-a „datū pārintele egumenulu toți a-

1) Barancz, *Vieșele celebrilor Armeni în Polonia* (polonesce), Lemberg, 1856, p. 55.

2) Ibidem, p. 141.

3) Ibid., p. 5.

4) Ibid., p. 80, 81.

ta și remușcările mele desparate. Și în a-dinca sfșișiere a inimēi mele, consciința mea inflexibile mi ordonā și mai imperioșu acēstā plecare, cu cātū îmi pārea grozavā! Ju-neța mea, afecțiunea pasionată pentru cele douē ființe ce lāsāmū în urmā-mi, totu protesta și se revolta contra acēstei condemna-țiuni pronunțată fără apeli de rațiunea mea. Grație alterațiunei faciei mele, putuiū protesta o suferință fizicā. Stamū culcatā; dar sērā, la ora cāndū mātusa mea trebuia se flā în camera ei, me cobortiu. Voiāmū s'o vādū înainte de a o pārași pentru totu d'auna, și să-i pōtā inima mea dice unu eternū adio. Lampa lumina slabū camera ei; intraiū și me pusei în genuchi lângă patulu ei.

— Te ai otăritū în fine să-mi vorbesci? Iți dise ea ardicāndu-se și intāndu-mi mână.

Nu putuiū respunde, nu mai aveamū sange în vine, bātāile inimēi me inăbușāū.

— Māișicā, murmuraiū încetū, mai tār-điū . . . aibi mātā de mine!

Ea-și retrase mână pe care abia îndres-neamū s'o apucū cu ale mele. Eū continuaiū.

— Viū să-ți implorū ertarea.

— Cumū tremuri! Ce ai făcutū ore? Me înspāimēnti.

„cestū bani, 50 de lei bātūți, întru „mānele nōstre, de nainte potro- „populu Ivanū celū armenescū de „Sucēvā și feciorulu seū popa Si- „mionū și Cārștea ginerele Chirilei, „și Luca armēnu, și Tudori negu- „ciātorulu și Davidū negociātorulu „și Mihalache negociātorū și de „nainte a mulți negociātorū și o- „menī bunī etc.” 1)

Acestū documentū, în care vedemū preoți și potropopi armeni, pe de uă parte confirmā datele deja cunoscute despre libertatea cultulu lorū în România, erū pe de alta ne mai înzestrēzā cu uă noțiune nouē forte importantă, și anume, cumcā burgesia armēnă era atātū de numerosā și atātū de respectată în unele orașe ale noastre, încātū la Sucēva, bună oră, ea posedea uă administrațiune municipală separată, în fruntea căria se afla în 1669 președintele seū primarulū Chirilă: „șoltuzū armenescū.” Se sciā că cuvēntulu șoltuzū derivatū din *Schultheiss* germanū, desemna altā datā, în limba de dincolo de Milcovū, pe capulu municipalū, pe care Muntenii ilū numāū „județū.” Acēstā esistență a unei organizațiuni comunale armene neatērnate de acea romānească, ba încă tocmai în vechia reședință princiară Sucēva, demonstrā deja ea singurā înaltū gradū de favōre, nu numai religioșā, ci chiarū politicā, ceea ce este negreșitū cu multū mai gravū, pe care străbunī nostri nu s'au sfītū d'a o acorda laborioșilorū oșpeți, veniți aci de sub pōlele Caucazulu.

Cātā se observāmū, că Armenii sciāū a se areta în impregiurările cele mai momentōse destulū de bunī patrioși romāni spre a fi meritatū cu totu dreptulu uă asemenea distincțiune. În secolulū XVI, sub vodă Iacobū Despota, pe cāndū boerū moldoveni se rescularā contra acēstū nefericitū martirū alū civilizațiuni occidentale, numai Armenii se întreceā unī pe alții în manifestārī de devotamentū pentru dēnsulū, fiindū espuși astū-felū, în urma catastrofei, a suferi tōtā urgia învingētorilor 2). În 1671 domnindū în Moldova Duca-vodă, Arnātū lacomū de bani și de sange, Armenii aū fostū erāși ceī de ntēiū a lua parte întrūā conspirațiune curatū națională, în capulu cărei-a se puse se falmosulū serdarū Hāncu 3), prototipulu spiritulu de opozițiune în România, remasū nemuritorū prin proverbiulu moldovenescū: „Vodā

1) *Archivul istoric*, t. 1, partea I, p. 139.

2) *Sommer, via Despota*.

3) Pray, loc citato.

Taci pentru Dumneđu!

Cređuiū intracēstū momentū supremū că ea ghicise totū; durerea ei trebuia să-mi mărească crima, și spre a înlătura bānuiala care plana asuprā-mi, uitāndū misterulu cu care voiāmū mai întēiū să-mi învaluiū voiajiulū, loviiū acēstā fragedā inimā cu idea despārțirei nōstre.

— Trebuie se plecū, urmaiū ei cu grābire, trebuie . . .

Voiū se te pārașescū, se reintru în monastire . . .

E multū de cāndū resistū vocațiunei mele; dar m'amū otăritū a nu o mai combate. Plecū, plecū!

— Tu me pārașesci, bolnav! pe mine a doua ta māmā! Ce e ore în inima ta?

Unū profundū gemātū i respunse.

— Ardicā capulu, continuā ea, ca se potū ceti în ochii tei. Comis-ai vre-o greșalā? Vorbesce . . . te iertū!

Era paprōpe se-mi scape mārurisirea crimei mele, buzele mi se deschise ca se m'acuscū; numai gindindū-mē la durerea ei mē opriiū. Simplāmū că ea ar fi suferitū și pentru dēnsa și pentru mine. O! cātū așu fi doritū se mē aflu mai bine în fața unei naturale mādre care se mē strivēscā cu reproșuri de indignațiune. Acēstā slabiciune,

vrea, Hāncu ba. „Revolta fu nenorocită. Conjurațiū aū fostū învinși întrūā bātāliā de lângă Chișinău și siliți a fugi din țērā. În ori ce casū însă, Armenii se potū lāuda de a fi jertfitū și ei capetele lorū, d'impreună cu pārinții nostri, pentru isbānda causei romāne . . .

B. P. Hājdeș.

ADUNAREA DEPUTAȚILORŪ.

Sedinta de la 16 Februariū.

Președintea domnului Gr. ARGHIROPOLU.

Se citește sumariulū ședinței precedinte și se aprobā.

Se facū mai multe comunicāri care se trimitū la comisiunile competente.

D. Suciu revine asuprā interpelārīi sale din ședința trecutā asuprā șoselii dintre Iași, Podu-Iloai și Tîrgulu-Frumosū.

D. Ministru. cere ca să se esplice d-nu Suciu.

D. Suciu interpelā pe ministru lucrārīlorū Publice asuprā șoselii dintre Iași și Podu-Iloai care e stricatū și nu mai umblā asemenea șoseaoa dintre Podu-Iloai și Tîrgu-Frumosū, prin urmare vrea să scie pentru ce nu se terminā acele șosele. Voiesc asemenea se scie și pentru acoperișulu universitāții care curge; dar fiindū că acēstā din urmā întrebare nu mai privește pe d. ministru de lucrārī Publice o retrage.

D. Mimis. Luc. Publice, respunde că acea șosea, începutā de mult, s'a stricatū din cauza că nu se găsea pietrișū la facerea ei, dar că la finele campaniū anulū viitorū dacă nu tōtā dar celū puținū 3/4 din ea se va termina.

D. Gheorghiu dice ca causā reală e lipsa de controlū din partea guvernulu și nechiemarea antreprenorilor la îndatoriri.

D. Minist. Luc. Publice. Dice că nu pōte sili pe contractu de cātū conformū cu stipulārīle din contractū, că nu mai la espirarea termenulu, le pōte vinde lucrarea în scotetela cauțiunei lorū.

(Se include discuțiunea).

D. Eraclid anunță uă interpelare d-lui ministru alū Cultelorū în privința unui pension de călugērițe catolice din Iași, unde suntū copile romāne, și unde acele dōmne m'au primitū a avea unū profesorū de religiunea ortodoxă. Mitropolitulu de Iași a protestatū și după protestulu acesta chiarū, acele dōmne aū refusatū.

D. ministru Cultelorū dice că totū ce a spusū D. Eraclid e adevēratū, dar rogā pe Camera a adesta trei zile pînă va aduce unū proiectū de lege intracēstā privință.

D. Gheorghiu, dice că libertatea învețământulu nu pōte fi înțelesā în ataculū naționalitāții nōstre; că nu se pōte tolera unū institutū din care se esclude și naționalitatea și religiunea nōstrā; prin urmare susține interpelarea, și cere ca D. ministru se se grābiască cu proiectulu.

acēstā dulcētā iubitōre mē lāsa fără energie și în privința energiei și în privința pefacerii. Numi mai remānea de cātū lacrāmīle și rugāmīntele.

— Nu, mē blestemā, strigaiū ei, și lāsām se plecū.

I apucaiū mână ei înghietată și o pusei pe capulu meu plecatū. Ea tăcu unū momentū, apoi ardicāndu-se din nou.

— Acēstū secretū cemī ascunđi, confiatu-țai lui Daniel?

— Elū e numai între Dumneđu și între mine, respunseiū încetinelū.

— Destulū pentru astā sērā, urmā ea, făcēndu-mi semnū se mē depārtescū; numai amū putere.

În momentulu cāndū eșiamū ca o condamnātā, ea mē rechiamā dicāndu-mi:

— Pentru ce nu-mi dai sārutulū de sērā? O luaiū în brațe cu unū transportū de adorațiune.

— Îmi faci reū, strigā ea degagindu-se. Cumū ajunseiū în camera mea, începuiū a umbla fără a putea se-mi linișcescū agitațiunea aprinsā ce avēmū. Totū îmi revenea în capū, fără ca se mē oprescū la vre uă idee. I se simplāmū spulberate ca pe nisce nuori întunecoși împinși de vijelie.

Auđiū bātāndū la ușā: era unchiulu meu care, viindū către mine, mī dise cu o voce scurtā și imperioșā:

D. G. Brătianu. Cāndū uā asociațiune ca cea de care e vorba vine se fundese scoll la noi, ea fundezā pentru coreligionariū lorū. Dacă pārinții ortodoxi aū încredere în acea scoll cumū putemū noi se-i oprimū, afără numai dacă nu gāsīmū imoralitate în fondū. Acea scoll nu are de scopū proselitismulu, și ar fi reū, ca cu toleranța nōstrā se atragemū pe omeni șapoi se le impunemū religiunea nōstrā. Prin urmare obligāndu-le a lua unū preotū ortodoxū, amū cădea în reulū ce le reproșāmū, le-amū sili a introduce cultulu nostru; contra libertāții lorū de consciință, le-amū impune proselitismulu nostru. Dar se facemū propagandā pārinților ca se nu-și dea copii intracele scoli.

D. Cogălnicianu, nu admite proiectulu de lege propusū de D. ministru. D-lui reclame pentru scoliile nōstre ceea ce e în scōlele din țerile catolice, adică cine voiesc se aibā unū preotū de religiunea sea, se pōtā avea. Religiunea ortodoxā fiindū religiune dominantā la noi, se fie unū preotū ortodoxū pentru ficele ortodoxe. D. ministru a invitatū pe episcopii catolici, dar ei nici n'au voltū a respunde. Scolile lorū suntū mai bune, și pentru că ne dāmū copii acolo, pentru că-i tolerāmū, le dāmū libertatea învețământulu, ei se nu ne tolere unū preotū alū nostru pentru copilele nōstre? Noi nu îngādūim pe preotulu catolicū a învāța pe copii catolici din scōlele nōstre? Ceremū darū cea-a ce noi le acordāmū lorū în țērā nōstrā, unde religiunea dominantā este cea ortodoxā.

D. Ministru alū Cultelorū dice că respunsū de la prelați catolici este, darū elū este respingētorū cererii, și de aceea-a va veni cu proiectulu de lege.

D. Holban dice că cine nu voiesc a recunoșce drepturile țerī, se mērgā din țērā. Institutulu din Iași are sistema cea mai ieșuită, sistemā care pōte se ne duce la perderea naționalitāții, căci numai religiunea ne-a păstratū uă țērā, și de vomū tolera asemenea procedārī ne vomū tzezi peste curēndū că nu vomū mai avea uă țērā Romānă.

D. Ministru alū Lucrārīlorū Publice. Cele dise de toți preopinēții, acele le recunoșce și guvernulu și de aceea-a conformū cu Constituțiunea, care dice că instrucțiunea publicā se va regula prin anume lege, va veni se aducā aceli proiectū de lege, darū nu din punctulu de vedere alū netoleranței religioșe, ci alū instrucțiunei publice.

Se citește uă propunere făcutā de d-nu Cogălnicianu, prin care se dice că d. ministru alū Cultelor, în virtutea legilorū esistente se facā ca copii ortodocșilorū se pōtā învāța și practica religiunea pārințilorū în scōlele eterodocșe, cumū potū și copii eterodocșilorū studia în scōlele romāne religiunea lorū.

Se citește uă a doua propunere prin care se dice că mulțamitū de respunsulū d-lui Ministru trece la ordinea zilei.

D. Ministru lucrārīlorū Publice cere ca camera se nu facā unū lucru precipitatū, căci guvernulu ne fiindū bine pregătitū, ar fi se-lū surprindeți d-v. care sunteți bine

— Ce-mi spuse ore Mariana, vrei se plecū? Elū asceptā respunsulū meu, care fu unū semnū afirmativū. Luāndu-mē atunci de brațū cu ore care bruschețā.

— Pentru ce vrei se plecū?

— Pentru că trebuie! respunseiū.

Elū se trase înapoi, îngālbēni, se uitā în ochii mei cu una din acele căutāturi pline de tēmā care pātrundū, care luminezū, care conținū, și care cu tōte acestea spunū totū, și cu o voce care, printrūā silință supremā, abla se opresce a nu tremura:

— Fie, tmi dise elū. Dar . . .

Și acoperindu-mi ochii cu amēndouē mār-nele spre a ascunde ce voia se dicā:

— Darū, jurā-mi, Luiso, că nu te vei călugārī.

— Printrūā ințelā nesocotitā, căđuiū în genuche înaintea lui.

— Ți-o jurū, ți-o jurū, îi respunseiū încetū.

Elū mē ardicā, mē luā în brațe cu puterea unei mișcārī nevoluntare, pe urmā respingēndu-mē:

— Adio! mī dise elū.

Și deshiđēndū ușā, dispārū.

În loculu scototulu pașilorū lui, auđiū din colo de ușā care ne despārțea pentru tot d'auna ceva care semāna cu unū suspinū.

Căđuiū leșinatā, credēndū că morū dedurere, de rușine, vai! și de bucurie, de o bucurie care me îngrozea.

(Va urma.) A. Gennevray.

pregătiți (protestări.) Dacă nu sunteți pregătiți, atunci atât reu cât tratatiți uă cestuine așă de gravă fără a o studia bine.

D. Cogălnicianu își retrage propunerea, după mai multe discuțiuni.

Se pune în discuțiune raportul comisiunei delegaților privitor la înființarea unei bănci fonciare.

D. Ministru lucrărilor publice dize că această cestuine e la ordinea zilei de dește ani, că e mare necesitate de asemenea băncă, dar ar trebui ca mai întâi guvernul se dispue de fonduri, se ițe mai întâi parte șapoi se vie industria privată, dar guvernul nu dispune, nici nu vede nici un mijloc pentru executarea unei asemenea bănci afară numai dacă nisce capitalisti fi chiar străini narū veni se se ofere. Prin urmare la ce arū servi unū proiectū de lege ne basatū pe nici uă oferire de capitaliști arū rămănea fără rezultat.

D. Cocu dize asemenea că unū proiectū de lege e lesne de făcutū, dar nefiindū capitalul, ar rămănea în cartănele ministrului de financie. Cere se nu pue pe guvernul la asemenea lucrare zadarnică. ci se lase capitalurile private se se însărcineze cu acesta.

D. P. Buescu raportorū combate cele dize de d. ministru și de d. Cocu, și cere ca ministerul se vie cu proiectul de lege ce i se cere, dar că acelu proiect se fi în condițiuni de a da loc la venirea capitalurilor.

D. Gheorghiu cere ca se se numescă din senulū parlamentului unū comitetū pentru elaborarea acelu proiectū, care trebuie se se facă ca uă compesare pentru agricultura țerei.

Fondurile le putem uă avea, înființându casele de economie urbane și rurale.

D. Negură dize că discuțiune e de prisosū, căci fiindū că această e uă simplă dorință, se se recomande ministerului și se se trecă la ordina zilei.

D. Apostoliamu cere se se înapoese la comitetū.

D. Gheorghiu, citește unū amendamentū prin care cere a se numi unū comitetū care se elaborese proiectul de lege alū băncei fonciare.

D. Ministru alū Lucrărilor Publice dize că proiectul de lege acesta sa găsitū de Cameră nepracticū și inoportunū. darū nu nefolositorū; timpulū fiindū scumpū rogă pe Cameră a tranșă cestuinea mai curândū, ori formându unū comitetū ori recomandându-se această dorință guvernului, și se trecă Adunarea la alte lucrări urgente.

Se pune la votū raportul comisiunei delegaților și se obține rezultatul următorū: Votați 83.

Abținuți 6.

Voturi espresse 76.

Majoritate absolută 39.

Se respinge cu 39 voturi contra 27.

Se pune în discuțiune raportul pentru închiderea fabricilor de rachiū, pe care comisiunea fi respinge. Camera primesce conclusiunea.

Se pune în discuțiune raportul pentru numirea unei comisiuni de anchetă care se cercetese cauzele stricaciunilor de la camara Cuza.

D. Cocu e de opinie că encheta se se facă de guvernul care se bucură de toată încrederea Camerii.

Se pune la votū opiniunea minorității, care cere ca guvernul se facă ancheta, și se primește cu 79 voturi contra 3.

Se pune în discuțiune raportul comisiunii de pensuni în privința pensiunilor a 20 persoane.

JURIDICȚIUNEA CONSULARA
în
ROMANIA.)

Congresul de la Paris n'a putut face alt-fel de cât a recunoște privilegiurile și imunitățile ab-antiquo ale României ca baza relațiilor noastre viitoare atât cu Turcia cât și cu celelalte Puteri.

În privința acestor privilegii Comitele Walewski a observat prin nota sa circulară că, „sunt rezultatul unui acord liber încheiat, de secol, între Porta și Principatele Dunărene.”

Art. 2 alii Convenției de la Paris sta-

1) A vedea No. de la 15 și 16 Februariu.

bilese în fine într-un mod definitiv pozițiunea României recunoscând și garantând imunitățile sele. „În temeiul capitulațiunilor date de Sultanii Baiazet I, Mahomet II, Selim I și Suliman II care constituie a lorū (Moldaviei și României) autonomie, regulându raporturile lorū cu sublima Pörtă și pe cari mai multe hatti-șerifuri și mai cu semă acela din anul 1834 le-au conșănitū, conformū asemenea și cu articolele 22 și 23 ale tratatului încheiat la Paris la 30 Martiū 1856, principatele vorū urma a se bucura, supțu chesășuirea colectivă a Puterilor contractante, de privilegiurile și imunitățile ce posedū.”

Cum darū în facia acestor drepturi recunoscute acumū în modulū mai solemnū și garantate de cele mai mari Puteri Europene sa cerutū și se cere încă aplicarea în România a juridicțiunei consulare basată pe capitulațiunile încheiate de celelalte Puteri cu Turcia, pe cândū pozițiunea și relațiunile noastre erau regulate?

Lăsamū a respunde la această întrebare țerina grea a fanarioților cari au inauguratū era aplicării capitulațiunilor străine în România și aceia cari pentru a se ține la uă pozițiune efemeră au închisū ochii și au lăsatū România în umilință și într-uă stare excepțională ca Statū independent si suveranū.

Afară de drepturile și imunitățile României, după cari această țerră trebuia a fi lăsată supțu imperiulū dreptului gitorulū, există încă și uă altă considerațiune care se opune la exercitarea juridicțiunei consulare, acestei juridicțiuni adeveratū anormală și excepționale, și care nu pôte fi aplicabile, după cumū amū dicitū, de câtū țerilorū musulmane.

Voimū a vorbi de pozițiunea României independente, ca Statū Creștin.

Intradererū etā ce spune baronul Ferdinandū de Cussy în dicționarulū diplomatului și consulului pag. 186.

„În Oriente, în statele Musulmane, funcțiunea și juridicțiunea consulare sunt fixate și determinate prin capitulațiuni cu Porta Otomană, juridicțiunea lorū este foarte esremă. Estrema diferență produsă prin starea civilizațiunei între țerile luminate de Creștinism și poporele cari au alte religii și necesitatū și introdusū uă diferență mare în ceea ce privește juridicțiunea Consulilor lorū.”

„În țeri creștine, usuulū a luminatū funcțiunile lorū și restricțiunea adusă juridicțiunei lorū este învederatū comandată de principiulū necontestabile de ordină și de dreptū publicū după care legile teritoriale obligă, în ori-ce țerră, pe aceia cari locuiescū această țerră. Astū-felū, nu este nici unū Statū creștinū care se consimțā a se depărta de dicitū principiu.”

Din punctul de vedere alū tratatelor și alū dreptului naturalū, Moldova și Valahia suntū în posesiunea suveranității lorū și nu putemū face mai bine de câtū a lua în ajutorulū nostru pe baronulū Martens, care în privința originei suveranității se exprimă în acești termeni: „Marea schimbare care se operă, cândū trecendū din starea naturală în starea civilă, omeni și dau uă constituțiune, este reunirea voinței și forțelor indiviilor în uă voință și uă forță comună, pentru scopulū acestei societăți, siguranța și bunul trai alū membrilorū sei. Acești voință și această forță comună formează suveranitatea care conține puterea legislativă, executivă și judiciară.” 1)

Astū-dū, după doi secolū aprupe de nenorociri și suferințe, România și a datū singurā uă constituțiune, a doveditū Europei întregi suveranitatea seā și Europa sa grăbitū a o recunoște.

Pentru ceea ce privește titlul de Suzeranū acordatū Imperatorului Turciei, și care titlu onora le place alū confunda cu acela de Suzeran, voinđū ast-felū a înfirmā pe alū Domnitorului Românū, este de observatū că aceste două titluri nu suntū sinonime și că în vieța reală a poporelorū aș uă semnificațiune cu totulū diferită.

„În epoca feudalității, dize Baronul de Cussy, Suzeranulū era Domnulū seū Suzeranulū, care după ce a cedatū dreptulū seū de Suzeranitate pozitivă asupra u-

1) Précis du Droit des Gens, par le Baron de Martens.

„nel țere, păstra însă uă ore-care supremă, (ie asupra țeri cedate.” 1)

Dreptulū convențional invocatū pentru aplicarea juridicțiunei consulare nu există în privința României.

Independența ei Suverană și autonomia de care se bucura era recunoscută de Europa chiar și după încheierea Capitulațiunilor ce unele din Puteri aveau cu Turcia.

Dovada cea mai eclatantă este tratatul de comerțū ce Regina Elisabetha a Angliei a încheiatū la 27 Augustū 1588 cu Principele Petru Schlopu alū Moldovei.

Dacă ar fi fostū astū-felū, Regina Elisabetha, șar fi adresatū negreșitū la Turcia, pentru a regula relațiunile supșilorū Anglii din România și nar fi încheiatū directū cu suveranulū acestei din urmă țeri, susū-dicitū tratatū.

Vomū cita asemenea tratatulū lui Mihailū Vitezulū cu Rodolfulū Imperatorule Germaniei din 1598.

Tratatulū lui Petre Imperatorule Rusiei cu Cantemir Principele Moldovei din anulū 1711. Acestū tratatū dovedesce că Rusia, cândū a voitū a se apropia pentru întâia oră de malurile Dunărei, a cerutū aliancia Moldovei și a Valahiei pe care le considera ca Staturi independinți și suverane.

Declarațiunea Principelui Moldovei de la 9 Martiū 1784 făcută în favoarea supșilorū austriaci.2)

Cartelulū încheiatū cu Austria la 1838 pentru estradarea desertorilor.

Chiarū și în timpurile mai recente putemū invoca actele următoare:

Cartelulū de estradițiune încheiatū cu Austria la 1842.

Idem în 1863 cu Serbia.

Convențiunea telegrafică încheiată în 1865 cu Rusia.

Idem în 1865 cu Austria.

Idem în 1865 cu Serbia.

Idem de estradițiune cu Austria în 1865.

După ce am espusū imunitățile și privilegiurile României din punctul de vedere alū istoriei, alū tratatelor și alū dreptului natural ne vomū sili a face uă mică dare de semă asupra originei aplicării capitulațiunilor străine în România, precumū și asupra gravelorū consecințe ce ele provocă.

La anulū 1716, Sublima Pörtă, violandū într-un mod manifestū, privilegiurile și imunitățile posedate de principate, a impusū acestorū două țeri pe fanarioți.

De la această tristă epocă a începutū unū periodū de venalitate și corupțiune sistematică; drepturile de Statū, drepturile neprescriptibile ale ambelorū țeri, fură călcate în picior, spiritulū naționalū persecutatū, patriotismulū proscrisū, puterea morală căduță.

Abusurile și eseculū de putere exercitate de principii fanarioți au silitū pe diferitele puteri a institui consulate în principate pentru a veghea asupra comerțului străinū, a pune capetū dificultăților și vexațiunilor ce elū întâmpina din partea administrațiunilor locale.

Astū-felū, Rusia, în urma tratatului de la Kainardji, a instituitū celū d'antēu consultatū în principate la anulū 1782. Acestū esemplu a fostū urmatū îndată de Austria. Supțu republică, Franca a trimisū asemenea unū consulū francezū, era pe anulū 1802 veni și unū consulū britanicū.

Uă dată cu instituirea acestorū consulate, Sublima Pörtă a acordatū puterilorū străine dreptulū de a exercita și în principate juridicțiunea ce aveau în Turcia, conformū capitulațiunilorū străine.

Principii fanarioți însă în locū de a protesta contra acordării unui asemenea drept și în dorința de a se mântine la uă putere pe care o consideră ca unū mijlocū de a esploata țera, au mersū și mai departe, trecendū chiarū peste clausele capitulațiunilorū străine, au instituitū tribunale pentru a judeca procesele civile și criminale între indigeni și străini. Procesulū se judeca în preșința unui impiegatū alū consulatului care protegia pe supșulū străinū.

Regimelū fanarioților încetandū, au încetatū și aceste tribunale, darū din nenorocire juridicțiunea consulară a urmatū.

1) Dicționarul de Diplomat.

2) Recueil de Martens, 2-me Edition. Tom. 3, pag. 728.

Pe la anulū 1828, țera degajându-se de ore care usuri și elemente asiatice introduse de fanarioți și rezultandū totū uă-dată din ocupațiunea pînă atunci a litoralului nostru de Otomani, a începutū ași aduce aminte de drepturile sele ab antiquo de Statū independente și suveranū și nu a încetatū a protesta contra ingerinței străinilor în afacerile țeri și contra aplicațiunei capitulațiunei străine, provocate de fanatismulū musulman și pe care puterile le au întinsū și asupra principatelor în vederea situațiunei ce le-a creatū Turcia.

Causele acestorū capitulațiuni dau d-lorū consulū uă juridicțiune atât de întinsă asupra naționalilor lorū, în câtū acordă îndirectū unū felū de dreptū de extertorialitate fiă căruia supșū străinū ori câtū de mică ar fi profesiunea seā. Acești juridicțiune a devenitū din norocire nepracticabile pentru reprezentanții străini chiarū, carisuntū nevoiți a se adresa la autoritățile locale, spre esemplu ei, pretindendū a avea dreptulū de a executa toate sentințele atât în materi civile, câtū și criminale, au trebuință pentru acesta de uă forță materială de care nu potū dispune. asemenea în multe alte casuri de marturi pe cari nu potū aduce, prin urmare, trebuie se recurgă la autoritățile locale.

Aceste cestuini și alte multe legate intimū cu interesele locale, crează uă situațiune foarte grea în presița exigințelor d-lorū consulū, cari, pentru ori ce casū contestatū invocă capitulațiunile străine.

Materile cari au datū locū la conflicte, suntū cele următoare:

- Crimile și delictelē.
- Successiunile.
- Falimentelē.
- Litigiurile civile și comerciale.
- Patentelē.
- Actele stării civile.

(Sfērșitulū pe mână). M. M.

TELEGRAMA

Pitești, 26 Februariū 1868.

Redacțiunū ROMANULUI.

Presintarea proiectului de lege pentru preschimbarea curței de Casațiune, privindu-o ca redicare a justiției la gradulū de moralitate cerutū de epoca de astăzi, au umplut de bucuriă animile noastre. Pe lângă neumeratele probe de patriotizmū moralitate și uă activă îngrijire de interesele naționale ce n'incetatū ne au datū ministerulū actualū, acestū faptū ne a convinsū pe deplin de unū viitorū fericitū și gloriosū, pentru care mulțumindu-vē din adinculū animei vē urām se mergeți cu țaria pe calea ce vați trasū, căci națiunea va stimă și vē iubese. Permiteți-ne a vē ruga se bine-voiți a esprima și onor. Camere a deputaților care a primitū cu aplause proiectulū în cestuine, ale noastre vii și sincere mulțumiri și că suntemū mândri și fericiti că dinsa și numai dinsa a reprezentatū cu fidelitate adevăratele noastre simțiminte.

Se trăiescū guvernulū actualū!

Se trăiescū Camera deputaților!

Ion Mecuiescu, Nicolae Gherman, Ion Rădulescu, Gr. Manolescu, Al. Teodorescu, Negu Popescu, I. Condescu, H. G. Stefanū, T. Marculescu, St. Avramescu, I. Dimitrescu, Ioan Nicolopolu, Emanoil Nicolau, Dim. Bozianu, P. G. Nicolau, Costache Lerescu, G. Negulescu, Gg. Garabetū, Garabetū Asanū, T. Teodosie, M. Gheorghiu, I. Roșanu, G. Lerescu, Ion Rătescu, Panaiotū Ioan, Ion Kirovici, N. Gălăsescu, G. Vlădescu, A. Atanasescu, C. Simionescu, G. Dima, N. Stefanescu, N. Mihailū, N. Spirescu, N. Vulpescu, M. Albescu, N. Rădulescu, M. Dancovicū, I. Popescu, H. Georgiū, D. Simeonū, G. Nedelcovici, G. Ionescu, preot. Boerescu, N. Colan, Hagi Nicolae, G. Simescu, Al. Popp Hristea II Bunescu, A. P. Pelinescu, Toma Pelinescu, Pavel Kehaia, Hristea Mihailū, T. Kirovici, T. Tota, Ilie Toma, M. Mihailū, Ghiță Genovici, Parvan Pavel, Călin Zacovicū, G. Ionescu, P. Simionū, St. Petrovici, N. Pelinescu, I. Raicovicescu, M. Basiliu, D. Petrovici, K. Dimitrescu, I. George, Ilie Tota, T. Constantinescu, Ion Stan, David, Filibarū, M. Alexescu, C. Felibarū, St. Peiorescu, P. Ion, K. Panaitescu, N. Alexandrescu, D. Vlădoianu, B. Dimitrescu, N. Rea A. Petrescu, C. Zăvoianu, N. Tiereanu, Al. Răceanu, V. Rătescu, I. Opritescu, T. Marinescu, A. Maudranū, M. Anastasia, St. H. George, N. Nănoescu, Z. Constantin, T. Constantin, P. Po-

pescu, I. George, M. Marinescu, A. Marinescu C. Tasulescu, Z. Niculescu, N. Vlădoianu, I. C. Brătianu, M. Ștefănescu, M. Marculescu, Hristescu, D. Popescu, C. Maniuanu, R. Niculescu, L. Nicolau, M. Mitrafănu, D. Troflein, I. Acrivescu, St. Vlădoianu, D. Teodor, P. Dancovicū, I. Maniuanu, R. Protopopescu, St. Prazulescu, C. Nicolau, T. Penescu, Dimancea.

D-le Redactore alū ziarului ROMANULUI.

Domnule,

În ziarulū d-vostră din 14 Februariū curentū am cititū unū articolū scrisū în contra mea de către uă persoană alū cărei nume chiarū nu merită a fi pronunțatū, cu atât mai multū aș respnde. Singulū răspunsū ce am crezutū că i se cuvine este acela pe care i lū va da justiția în urma acțiunii ce i am intentatū.

Vē rogū darū, domnule Redactore, ca, pentru cunoscința și respectulū societății, se bine-voiți a publica această a mea epistolă în colonele ziarului d-vostră.

Primiți vē rogū, domnule Redactore, și cu această ocaziune încredințarea pré osebitelū mele considerațiunū,

Al. Zanne.

ATENEULU ROMANU

Duminică 18 Februariū 1868.

SERATA

MUSICALA SI LITERARIA

în beneficiulū societăților

DE INVETATURA

Partea I.

1. IMNULU ATENEULUI, cuvintele de d-nu V. A. U. Musica de d-nu Flehtenmaher.
2. Scurtă convorbire Literaria de domnu V. A. Urechia.

Partea II.

3. Romanță nouă, cântată de d-na LUISA A. Urechia.
4. BARBU LAUTARU, cantonetă de d-nu V. Alesandri, executată de d. M. MILLO.
5. „Pînă cândū FRATE ARDELENE?” Romanță nouă, cuvintele de d-nu V. A. U. cântată de d-ra NINIZZA W. ALESANDRESCU.
6. LUISA MILLER, romanță, cântată de d. Rosenberg.
7. LUNA DE MIERE, Romanță Franceză, cântată de d-mna L. A. Urechia.
8. TROVATORE, romanță, cântată de d-nu Rosenberg.
9. „COPILA MOARTA” musica de Donizetti, cântată de d-ra N. V. Alesandrescu.

Piano va fi ținutū de d-nu Gargiulo, profesorele Conservatorului.

Partea III.

NOAPTEA

UNEI STELLE

Comedie într-un actū de la Teatru de Vaudeville.

Rolurile vorū fi jucate de d-nii M. Pascaly, St. Velescu și de d-na Mat. Pascaly.

Inceputulū la 8 ore sēra foarte precisū.

Prețurile locurilor suntū: ÎN CERCU, 12 șfanți, loculū 1-iū 5 șfanți, loculū altū 2-le 2 șfanți. — Bilete de vëndare: La d. V. A. Urechia, la librăria Sococ și 18 Fevr. la intrarea salei.

SE CERE

cu chiriă de la Sf. Gheorghe 1868 înainte, uă casă avendū șese odăi MARI pentru stepănū, odăi pentru slugi și atenanțe, tôte în bună stare și cuă pozițiune centrale. — Proprietarulū unei asemenea casă este rugatū a se adresa la domnu C. A. ROSETTI.

AVIS

Doritorii ce voiescū a lua cu arenda pe moșia Herestreu lângă Bucuresci, veniturile unei mori cu patru pietre, a heleștenului (peșcele, ghiața, stuhulū dreptulū de albitū pânđe, voniturile cărciumei și a podului pentru trecerea peste ezetur; se vorū presenta la domiciliulū domnului Paulū Geichezū strada Avulie No. 3 în față cu biserică Olari.

Subita mea plecare, mē impedică d'a lua Adio de la amicii și cunoscuții mei; d'aceea le trimitū prin publicitate, a mea salutare și cordială strēngere de mână.

F. Strasser.

TEATRU CEL MARE

DUMINICA 18 FEBRUAR 1868
Dupa cererea generala cea mai din urma reprezentatia de ADIO cu program cu totul nou...

OSANDIT LA MOARTE SAU TAEREA CAPULUI

esecutat de d. Dr. SIGMUND EPSTEIN surnumit FERRECATO. RUL NORDULUI cunoscut si reunitu ca unicul artist in specialitatea sa la curtile Angliei, Rusiei, Austriei, Prusiei, Bavariei, Turciei, Persiei, etc. etc.

Galerie 10 sf. Statu I. 7 sf. Statu II 4 sf. Galeria 1 si jum. sf.

D. Sigmund Epstein va taia capul servitorului cu secura sau sabie, sau va prezenta pe unu saleru spre vedere, ori cine va putea veni pe scena spre a se convinge de aprobe, se invită d-ni profesori si medici ca se aiba ocaziune a se convinge chiar din examinare a sangelui ca faptul s'a esecutat. La finele se va explica publicului chipul cum se face acestă taere de capu. Societatea Dramatică Romană J. Caragiale - D. Dragulici. D-nu J. Caragiale între acte va cânta Coristiul Prețurile locurilor: Logea Benuar și Bele-otage 3 galb. Logea rangul III 1 și jum. galb. Loje de

INCEPUTUL LA 7 1/2 ORE. Biletele se găsesc la Casa Teatralu în toate zilele. No. 82. 2q. DE INCHIRIAT și de vințare casele D-nei Efrusina Tonecovici dupe strada Carol I No. 8 No. 85 6-3q. DE INCHIRIAT și VINȚARE Casele din suburbia Baticse str. Dionisie cu No. 32 cu tate dependințele lor sunt de inchiriat de la Sf. Gheorghe anulă corentu pe unu sēu mai mulți an. Sunt de vințare atitu aceste citu și cele de alături cu No. 30, în care șade d-nu Constantin Budjșteanu. Do-

ritorii de a le lua sunt rupași a se adresa la proprietarul lor, în suburbia Postăvari strada Vinătorilor No 33, în toate zilele, dimineața până la orele 9 ertu ramișă de la 3-7. No. 86 5-6q. DE INCHIRIATU casa No. 18, strada Verde, suburbia Popa-Cosma; șee încăperi, grajdū, șopronu și pinișă. Doritorii se vor adresa la proprietara ce șade într'insă. A. Odobesco. DE INCHIRIATU și VINȚARE doue porchi case cu doue etagiuri, suburbia Mihai-Vodă str. Mihai-Vodă, No. 57. Doritorii se vor adresa la D-na Zoe Vasiliu, totu la numita proprietate.

Graines de Trèf et de Luzerne, depot: AU GOURMAND

Table with multiple columns: BURSA VIENEI (27 Februaru), MISCARILE PORTURILORU ROMANIEI (GALATI, BRAILA, GIURGHIU, CORABIE SI VAPORE), OBSERVATIUN METEOROLOGICE (28 Februaru), and BURSA VIENEI (27 Februaru).

DE INCHIRIAT de la sf. Gheorghe, apartamentul de suau alu caseleru din podu mogoșoi în fața pieții Ministeriulu de Financie, șapte încăperi suau, pivnișă, bucătărie joșu, grajdū șopronu în apropiere de proprietar. Vasiliu Bresianu. 10-3q. SUB-SEMNAȚIL incunoștințedă Onor. Publicu, că posedă cunoștința de a da lecziuni surdo-mușilor în limba sa Elenă, și cine are necesitate d'un șemenen profesoru, se va adresa către Dumbrău D. Ducevici din Braila. B. B. Krasbergis.

CASSE DE FER. siore în contra foculu și a spargerei pentru conservarea de bani și documente, șingure premiate la Expositiune din Paris, avem în Depou în Bucureșci la D-lor APPEL & C-IE, STRADA COVACI No 1 100,000 F.-ci acelu care va deschide brășea noastră fără cheia ei. Primum în plată și Obligațiun Rurale române, cu unu cursu avantajos pentru cumpărătorii de Case. F. WERTHEIM et C-IE.

De Vințare în Orașul Turnu-Măgurele. O prăvăliă cu două odăi în dosulu ei și case d'asupra primniți cu boltă dedesuptu avindū în dreptulu ei ertăș 2 odăi. Alte 2 prăvălii alături cumu și deosebitu în curte alte 8 încăperi în 2 etaje avindū și dinesele pinișă dedesuptu; tate aceste se afiă situate în fața pieței celei mari. Clădite în anul 1865 și 67. Doritorii de ale cumpăra șe se adreseșe la D-nu Ilie Nicolitu proprietarul lor ce se afiă cu șederea în Turnu. No. 10-2q.

ANUNCIU. Moșile mele Dumbrăvi și Mormanul din districtul Mehedinți jumătate oră de Severin, sunt de datu cu arendă pe termenu de 5 ani de la sf. Gheorghe înainte, Asemenea se dă în taere și pădurea după Moșia Dumbrăvi în sumă de 800 pogone totu pe cursu de 5 ani, șau mai mulți. Doritorii se potu arăta la subscrișul în capitală, alți șiașiți No. 58, în toate zilele de la 9-11 ore dimineața. Ghiculescu. ANUNCIU. Casele mele din Turnu-Severinulu, mobilate cumu se afiă, afară de Tablouru sunt de vințare. Doritorii se vor arăta la sub-scrișul în toate zilele de la 9 până la 11 ore dimineața; în preș se primescu boauri Rurale. No. 51 6-2q. Ghiculescu. Un apartamentu din Otelu Gheorasi piața Episcopiei compus de un salon și cinci odăi pentru stăpin bucătărie cu odăe, pivnișă și grajd cu șoron, și în care locuște acum D-nu I. Eliad Rădulescu este de dat cu ebririe de la sf. George viitoru.

PULBERE F'ERO-MANGANICU DE BURIN DU BUISSON. Apr da e prin Academia de Medicină din Paris. Eite de ajuns uă mică cantitate din tr'a șeșe în puhere într'un pacharu cu apă, a opt ne numai de câtu uă apă minerală defurg nō a, găsōșă forte plăcută, cane se bea la na: a sēmplă, șau cu vinu amestecată. Acēta este d'ua efficacitate constantă contra pal dă culōre, șufferințele stomaculu, perder le albe, menstruațiunile d'ificile, șerăcime dă sange, și convine mai cu ș'emă șerson lo tū care nu potu mistul preparatele ordinare de feru. Acēta are piste tōte cele alte imensulu avantaju a nu provoca constipțiun și a cōține manganiesiu peceorele cel mai șavanți medic din Franța elli consideră ca indispensabilu la tratamentul prin ferruginōse. Depoulu generalu la Bucureșci, în farmacia la Cerbulu de aur adf ADOLF PLECKER, piste drum de Passagintur Român; la Iassy, de KONYA; la Crajova, la D. POHL; la Galatz, la TATUCESKI.

PILULE DE JODURU DE FERU ȘI MANGANESIU DE BURIN DU BUISSON. Aprobate prin Academia de Medicină din Paris. Grațiu ajutorulu a manganiesiulu, aceste pilule sunt considerate de către toți medici ca superiōre a pilulilor de protojodur de feru șemple, elle sunt completu inalaterabile acoperite d'ua tectură balsamo-resinōșă forte ușurică, profițandū de proprietățile speciale ale jodū-fer și manganiesiulu. Este pentru diversele titre ce elle constitue un medicamentu excellen în afecțiunile limfice, șcrofuloșe și numite tuberculōse, cancerōșe și sifilitice. Palidele culorū, șerăcimea de sange, irregulărițile menstruațiunei amenorhea, disparu rapidu la a loru întrebunțare, și DD. medicul sunt șiguri a gasi în trineșe la medicațiune energică a fortifița temperamētele slobē și a combatē ftisă. Depoulu generalu la Bucureșci, în farmacia la Cerbulu de aur adf ADOLF PLECKER, piste drum de Passagintur Român; la Iassy, de KONYA; la Crajova, la D. POHL; la Galatz, la TATUCESKI.

DRAGEURI DE LAI TATU DE FERU ȘI DE MANGANESIU DE BURIN DU BUISSON. Aprobi te prin Academia de Medicină din Paris. Man janesiulu se găsēșe în sange în totu d'ann; d'impre ună cu ferulu, medicu cel mai inaltu plasați regardedă drageurile de lactatu de feru și manganiesiu cu multu mai active ca pe drageurile șemple de lactatu de feru și manganiesiu cu multu mai active ca pe drageuri: șemple de lactatu de feru. Aceștea la tōte m lădilele doinōșe a șerăcime șange lui și peste totu a fortifița temperamēntulu slabu și limfaticu. Palidele culorū, perderile albe, irregulărițile menstruațiunei, amenorhea șau șupressiunea regulē inctedū tōte forte rapidu la întrebunțarea lor, fără deosebire și chear cându aceste diverse maladii șunt complicatē cu șufferințe de stomach ca digestiun lungi anvolōșe și durerōșe. Depoulu generalu la Bucureșci, în farmacia la Cerbulu de aur adf ADOLF PLECKER, piste drum de Passagintur Român; la Iassy, de KONYA; la Crajova, la D. POHL; la Galatz, la TATUCESKI.

ANUNCIU IMPORTANT a est de sub-presse ALMANAHU AMERICAN PE 1868. Cu o colecție de date Ietorice Române forte interesante, celū mai imensu Calendaru pentru Birouru și Cancelariu. Preciulu 3 lei șēu lei nuol 1 și 11 Ban. Precum și Almanahu Portativu pe 1868 cu un monctarū alū nolōrū monede naționale, metodu celū mai șimplu și inlesnitoru, și o geanalogie uoșă pe 1868 a Șuveraniloru Europei completă. Preciulu 60 parale șēu 55 Ban. De vințare la tōte Librăriile.

Recomandū Onorabilulu Publicu depositulu meu celū mai mare, de șese feluri de pălării: precum de păsă, mătase, postavu, panama paie și de imitație de panama pentru bărbați dame și copii cu prețurile cele mai moderate. En gros și en detail. SIGMUND PRAGER. Bucureșci, Strada Carolu I. No 4 și 23. No. 72. 12-3.

DE VINZARE. Cu pogonu șēu în totalu, uă moșia de câmpu, pe apa șalomieșei, cu apropiere de Oltenișă și Căllărași, învecinată cu sate mari ce lucrășă pe dânsa, mărimea 150 știnjeni latu (mōșă); și aprōpe 6,000 lungu, șēu în pogone peste 600, remase pe șēma proprietății. În plată se primescu și obligațiun rurale. Doritorii se vor adresa în Bucureșci la d-lui Ștefan Ionidi bancherulu, strada germană No. 21 No. 45. 4-2q.

LA MAGASNIULU DIM, STAIKOVITS. Au șosit STRIDII MARINATE NB. Se ascēptă pentru post mai multe meșelicuri de Mare (Havaricale).

LA MAGASINULU FILLEANU ET IONESCU. Recomandă pentru postu, un mare asortiment, mai bine aranjat ca tot dea unu. Stridii prospete (de Malta), Iere negre moi prospete, tescuite, de Chefal și Știncă. — Ștacoji (de Constantinopol), Masline negre dulci și sarate; Minătarei de Rusia, Caracatiță nouă, Halva de Andrianopole cu miros de trandafiri, Vanilie și apă de flori. Curmale barbarine pe ramura lor, Ștruguri de Malaga, Imperiali, Prune de Bordo, Ananas conservatu în cutii și candidu în bucăți. Dulcița de diferite fructe de Italia și Grecia Pesmeși de post de diferite soiuri, Smochine Alecsandrine. Uleiu de Inu de Brașov de nucă și susan, Unt-de-lemn de Niza și Grecia precum și Compot cu ocaua și în flacoane de diferite fructe. Sub-semnați trage ațeziunea Onorabililor șai Clienti că va fi totu cu aceași încredere, cu care iaș onoratu și în trecut, Pe care cet ce au avutu ocașie a se încredința atitu prin șuperioritatea articoliloru citu și prețurile cele mai moderate șerviciulu promptu și onestū. FILEANU et IONESCU.

Articole trebuințioșe Casi penrtu post IOAN ANGHELESCU Calea Mogoșoe vis-à-vis de Palatū. Anunciă respectuos, pe inalla nobilime și onor. public, că pe lângă celelalte articole ce posedă, se găsēșe asortat și cu următorele articole pentru post, precum: Halva de Andrianopole în cutii de diferite mărimi, Caracatiță, Mănățarci, Melci de Transilvania, Iere de Chefal, de Știncă și Iere negre de Taigan, Mășline dulci, Uleiu de Brașov și Unt-de-lemnuri franțu-dești de Luca și grecesc, Homarđi, entiere și Homarđi à l'huile, Rahat de Sira cu diferite mirosuri, Churmale pe ramuri în buchete și cu ocaua, Ștruguri de Malaga și Prune d'ente calități Imperiale, Smochine și Ștăfide la cutie, etc. — Promițand tot-d'ua-data pe lângă prețuri moderate, șerviciulu prompt și oest. Se recomandă încă domnitor Agricullorū, că au șosit și se afiă de vințare șemnișă de Lufern de cea mai bună calitate și de Tutun turcesc Iaca. Tipografia G. A. Rosetti, Strada Academiei, No. 22.